

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1900/2022
11.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Далибор Димитријевић, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва за железнички превоз робе „Србија карго“ Београд, чији је пуномоћник Милош Стијеља, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1384/21 од 14.12.2021. године, у седници већа која је одржана дана 11.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1384/21 од 14.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву П1 90/2019 од 27.01.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је поништено решење туженог о отказу уговора о раду број ... од ...2018. године, као незаконито, и обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 88.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1384/21 од 14.12.2021. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда, те одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом, који је у разлозима своје одлуке дао оцену о битним жалбеним наводима и разлозима које је узео у обзир по службеној дужности и поступио у складу са одредбама члана 396. став 1. и 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је престао радни однос на основу решења о отказу уговора о раду од ...2018. године број ..., због престанка потребе за његовим радом услед технолошких, економских и организационих промена код туженог. У тренутку проглашења технолошким вишком тужилац је био распоређен и обављао је послове на радном месту ... у „Карго секцији“ ..., ОЈ за одржавање ... На основу овог решења тужиоцу је престао радни однос дана 25.12.2018. године, утврђено је да му припада отпремнина од 795.614,40 динара у складу са Програмом решавања вишка запослених код туженог за 2018. годину, као и да ће зарада, накнада зараде и друга примања које је остварио, а која му нису исплаћена до дана престанка радног односа, бити исплаћена најкасније 30 дана од дана када му је престао радни однос, те да има право да се у року од 30 дана пријави Националној служби за запошљавање ради остваривања права у складу са прописима о запошљавању. Код туженог је услед технолошких, економских и организационих промена, према Плану оптимизације броја запослених у периоду од 2016. до 2020. године и Одлуке о доношењу Плана о изменама и допунама плана оптимизације броја запослених, покренут поступак утврђивања вишка запослених у 2018. години, донет Програм решавања вишка запослених и Правилник о организацији и систематизацији послова, који су пре усвајања достављени сидникатима запослених код туженог и Националној служби за запошљавање ради достављања мишљења. Послови радног места ... за возна средства ранијом систематизацијом послова били су систематизовани са укупно дванаест извршилаца, а новом систематизацијом смањен је број извршилаца на том радном месту на два. Извршено је бодовање запослених који су били распоређени на овом радном месту, при којем је по основу резултата рада тужилац добио 2 бода од укупно 4, био је упознат са предлогом ранг листе, уложио је приговор који је одбијен као неоснован. Тужиоцу је исплаћена отпремнина.

Побијано решење о отказу уговора о раду не садржи разлоге због којих је управо тужилац оглашен вишком услед смањења броја извршилаца на истим пословима.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применом материјалног права из Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14) оценили да су основани тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и захтев за враћање тужиоца на рад.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, прописано је запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе

послодавца и то: ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Тужени је у поступку отказа уговора о раду применом напред наведеног законског прописа поступио у складу са одредбама чланова 153. до 160. Закона о раду, којима се регулише поступак решавања вишка запослених. Међутим, чињеница да је послодавац спровео поступак решавања вишка запослених у складу са законским нормама не значи аутоматски да је решење којим је запосленом отказан уговор о раду законито.

Закон о раду не садржи критеријуме којих је послодавац дужан да се придржава при одређивању на које ће се запослене односити престанак потребе за радом, већ прописује поступак који се у том случају примењује и одређује права које је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба.

Одредбом члана 193. став 1. Закона о раду, прописано је да се запосленом у писаном облику доставља решење о остваривању права, обавеза и одговорности, са образложењем и поуком о правном леку, осим у случају из члана 172. овог закона.

У таквој ситуацији тужени је у решењу о отказу уговора о раду тужиоцу због престанка потребе за његовим радом на радном месту на коме је до тада радио, био у обавези да наведе који су конкретни разлози због којих је тужилац проглашен вишком, што у конкретном случају није учињено.

Супротно ревизијским наводима, спорно решење од ...2018. године не садржи чињенични основ за примену института технолошког вишка, већ само таксативно набрајање аката на основу којих је утврђен престанак потребе за радом тужиоца као запосленог.

Суд не може ценити оправданост и целисходност одлуке послодавца о смањењу и потребном броју запослених на неком радном месту, али решење о престанку радног односа из овог разлога, да би било законито, не може садржати само позивање на овај разлог без јасног образложења о примени критеријума и оцене према којој се од више запослених који претендује на престало радно место предност даје другима, а не тужиоцу, што подразумева образложену оцену о резултатима рада за сваког запосленог са описом сваког од елемената критеријума по предвиђеној процедури. Тек у тој ситуацији би тужилац могао бити законито оглашен вишком, за случај да тужени не може да га распореди на друге одговарајуће послове који одговарају његовој стручној спреми.

Како је у поступку утврђено да је тужиоцу престао радни однос без правног основа, правна последица незаконитог престанка радног односа јесте враћање запосленог на рад уколико он то захтева, због чега је тужени применом одредбе члана 191. став 1. Закона о раду обавезан да тужиоца врати на рад.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић